

ČESKO
MLUVÍ
O
VZDĚLÁVÁNÍ

VIZE
VZDĚLÁVÁNÍ
2025

VIZE VZDĚLÁVÁNÍ 2025

Co podle vás ovlivní vzdělávání v následujících 10 až 20 letech? Jak bude proměna vzdělávání souviset s celospolečenskými a demografickými změnami a vývojem technologií? Jaké výzvy do budoucna můžeme v tomto směru očekávat? Nakolik budeme schopni v budoucích dekádách nakládat s narůstajícím množstvím dat? Jak nás bude ovlivňovat to, že se lidé budou moci čím dál více síťovat prostřednictvím technologií? Jak se tím změní prostor pro práci a studium? Bude se například více pracovat a studovat z domova? Bude budoucí společnost více individualistická, komunitní anebo kolektivistická? Jak toto všechno ovlivní rodinný život a vztahy mezi generacemi? Jaký vliv na vývoj společnosti bude mít vzdělávání a naopak?

Nastávající trendy lze přijmout jako výzvy, aby lidé uvažovali o tom, jakou budoucnost si přejí a jaké vzdělávání s tím souvisí. Britští vědci za tímto účelem vymodelovali 3 možnosti budoucího vývoje – 3 možné budoucnosti. Ke každé budoucnosti vytvořili 2 scénáře pro vzdělávání, jeden dlouhodobě udržitelný a druhý, kterému nedávají dlouhou perspektivu. Popisy jednotlivých budoucností a přiřazených scénářů pro vzdělávání jsou ve zkrácené formě obsahem tohoto materiálu. Originální výstupy programu Beyond Current Horizons (Za současnými horizonty), kterými jsme se inspirovali, jsou dostupné zde: <http://www.beyondcurrenthorizons.org.uk>.

Který ze scénářů pro vzdělávání je vám nejbližší? Přáli byste si, aby nastal? Nebo si představujete, že by vámi preferovaný scénář měl vypadat úplně jinak? Budoucnost můžete ovlivnit i vy. Zapojte se do celospolečenské debaty o vizích českého vzdělávání – Česko mluví o vzdělávání.

Více na:
www.ceskomluvi.cz, popř. na www.eduin.cz.

Zdroj:
<http://www.beyondcurrenthorizons.org.uk>.

DŮVĚŘUJI SÁM SOBĚ

*„Spoléhám sám
na sebe a na
svoji rodinu.“*

GENERACE A BĚH ŽIVOTA

V této budoucnosti je ústřední rodina, která je prvním i posledním útočištěm, pokud vynecháme jednotlivce. Členové rodiny poskytují jeden druhému podporu, a to napříč generacemi – rodiče pomáhají dětem, aby měly přístup ke vzdělání, popřípadě jim přispívají na jejich dům, děti zato organizují péči o starší rodiče. Tyto konkrétní společenské zodpovědnosti patří rodině, spíše než státu nebo jiným organizacím. Složení rodinné jednotky je variabilnější, než tomu bylo dříve. Matky jsou častěji starší, což má za následek i to, že v některých případech věnují aktivní péči o dítě méně času. Stále roste počet rodinných jednotek tvořených párem stejného pohlaví, stejně jako vznikají různorodé formy rodičovství (náhradní mateřství, adopce atd.). Tyto vazby a zodpovědnosti jsou zároveň místem klíčového napětí a v jeho středu jsou povinnosti mezi rodiči a dětmi.

IDENTITA, OBČANSTVÍ, KOMUNITA

Být dobrým občanem vyžaduje od jednotlivce žádat tak málo, jak je to jen možné, a být maximálně soběstačný, jak jen lze být: být pro někoho přítěží, pro stát nebo pro rodinu, je považováno za nezodpovědné a ubohé. Pokud je nutné spolupracovat s ostatními lidmi na společném cíli, pak se organizace a asociace dávají dohromady a vycházejí přitom z vlastního zájmu s přesně vymezenými stanovami. Jednotlivci jsou součástí těchto skupin pouze po omezenou dobu a pracují na tom, aby odstranili potřebu existence skupiny. Jediná skupina, na kterou se tento pomíjivý přístup nevztahuje, je rodina.

VĚDOMOSTI, KREATIVITA A KOMUNIKACE

Změna vzorců práce a stylu bydlení vedla ke zvýšené mobilitě lidí tím, že se lidé stěhují do vzdálených regionů daleko od svých

zavedených komunit a společenských skupin a zmenšují své horizonty, aby obsáhli pouze sebe a svou nejbližší rodinnou skupinu. Lidé byli nuceni hledat pomoc sami u sebe, raději nežli se spoléhat na širší společenskou strukturu a zvykli si na existenci, která je nezávislá na ostatních. Rodina je zdrojem „rodinného kurikula“, které se věnuje dlouhodobým hodnotám, vztahu ke společnosti a sama k sobě. Toto neformální kurikulum se velmi liší v různých rodinných skupinách. Očekává se, že by se děti měly umět zabavit samy. To je podporováno obecnou tendencí k rodičovství „volného výběhu“, kdy si děti mohou dovolit větší autonomii a mobilitu. Důležitá je hra.

PRÁCE A ZAMĚSTNÁNÍ

Práce se v této budoucnosti nalézá v centru mnoha aspektů života spolu s tím, jak se mnohé součásti společnosti, kterým se dříve věnoval veřejný sektor, přesunuly na pracoviště. Mnoho původně veřejných služeb je nyní zodpovědností jednotlivce. Existuje jednoznačný imperativ pro vydělávání peněz a udržování úspor, aby se dalo žít „mainstreamovým“ nebo konvenčním životem. Z toho vyplývá, že být v nějakém zaměstnání nebo mít zajištěný nějaký zdroj příjmu je základním předpokladem existence. Individuální kvalifikace a akreditace jsou naprosto zásadní pro získání zaměstnání. Rovné příležitosti jsou zásadně ctěny s tím, že každý má právo pokusit se být úspěšný.

STÁT, TRH, TŘETÍ SEKTOR

Aktivita v rámci neformálních ekonomik narůstá, což je odrazem neochoty lidí zapojit stát do svých životů a narůstá tendence určovat si vlastní život podle svých podmínek, nikoli podle podmínek korporátních společností hlavního proudu. Je to liberální společnost založená na hodnotách, které podporují a povzbuzují sebevyjádření a tvůrčí umění podle toho vzkvátá. Krajina médií je fragmentovanější rozšířením kanálů, které se specializují na konkrétní témata a zájmy. Tento posun od homogenosti je také evidentní ve spotřebitelských volbách lidí. Obchody a výrobky se jasně odlišují od generických, národních řetězců a nabízejí spotřebitelům něco, co dává pocit jedinečnosti a úspěchu. Existuje stále rostoucí trend vlastní produkce jídla, opravování raději než nahrazování oblečení a provádění oprav vlastních věcí a údržby svého majetku vlastními silami: tato kultura „udělej si sám“ odráží důležitost spoléhání se sám na sebe. Ceněné jsou osamělé sporty a činnosti, jako je běh nebo skalní lezení, a venkovní aktivity jsou populárními příležitostmi k předvedení osobního mistrovství a dobývání přírody.

1 SCÉNÁŘ INFORMOVANÁ VOLBA

*„Vím, co chci, a hledám,
jak toho s pomocí
druhých dosáhnout.“*

- Stát si postupně ponechal pouze malou roli v řízení obsahu předškolního a základního vzdělávání, které má vést jen k základní socializaci dětí. Jednotlivcům je zajištěno, aby se mohli kompetentně orientovat v pravidlech navazujících systémů vzdělávání, které jsou komplikované.
- Vzdělávání, které následuje po základním školství, je placeno jednotlivci či zaměstnavateli. Vzdělávací nabídky jsou k dispozici jak na pracovišti, tak doma, v místních komunitách nebo vzdělávacích institucích.
- V ústředí rozhodovacího procesu ve vzdělávání je mentor, kterého si student vybírá, aby ho podporoval při budování vzdělávací dráhy a aby mu pomáhal informovaně vybírat ze škály vzdělávacích nabídek.
- Hodnocení je specificky zaměřené na budování obrazu osobního rozvoje pro studujícího. Pokročilá e-portfolia, která inteligentně kombinují informace, jsou klíčovým nástrojem, který podporuje osobní příběh.

VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání je na míru šitá celoživotní cesta, která se vyvíjí a je vystavěna na jedinečných silných stránkách jedince. Poskytovatelé vzdělávání pracují s jednotlivci na tom, aby pro ně vytvořili na míru šité vzdělávání podle jejich potřeb.

TECHNOLOGIE

Vzdělávací technologie reagují na individuální zkušenosti z minulosti a na současné potřeby jedince, umožňují, aby člověk mohl souvisle získávat zkušenosti prostřednictvím učení v různých prostředích a aby jeho osobní portfolia široce prezentovala jeho dosavadní kariéru a rozvoj.

IDENTITA

Každý je konzistentní jedinec, který má řadu dovedností, kompetencí, zájmů a zkušeností, které dohromady vytváří jeho neustále se vyvíjející osobní příběh.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program si každý vytváří sám se svým mentorem, který zohledňuje jeho minulost a dlouhodobé potřeby i jeho osobní potřeby a zájmy.

MOTIVACE

Vzdělávání je cesta k soběstačnosti a bezpečí, aby se každý stal tím, kým a čím chce být.

2 SCÉNÁŘ NEZÁVISLÍ SPOTŘEBITELÉ

„Každý sám za sebe, žák i učitel. I vzdělání je věc nabídky a poptávky.“

- Odchod státu z oblasti vzdělávání vedl k dramatickým změnám ve způsobu fungování vzdělávání a vedl ke zvýšené odpovědnosti jednotlivců řídit a určovat si svá vlastní rozhodnutí v oblasti vzdělávání.
- Vzdělávání, které následuje po základním školství, je placeno jednotlivci nebo zaměstnavateli. Vzdělávací nabídky jsou k dispozici na široké škále míst (pracoviště, doma, místní komunity či vzdělávací instituce).
- Jednotlivci si mohou vybírat z „katalogu“ nebo online nabídky vzdělávacích příležitostí a jsou zodpovědní za rozhodnutí, nakolik tyto nabídky naplňují jejich osobní potřeby.
- Jednotlivci jsou zodpovědní za svá rozhodnutí ve vzdělávání, za utváření své osobní dráhy, a to za pomoci svých rodin, pokud je mají.
- Hodnocení je prováděno převážně z důvodů certifikace za účelem doložení určitých konkrétních dovedností a kompetencí. Seznamy kvalifikací představují prostředky, kterými jednotlivci prezentují své schopnosti zaměstnavatelům.

VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání je osobní zodpovědnost, poskytovatelé vzdělávání jsou dodavateli zodpovědnými za kvalitu služby.

TECHNOLOGIE

Vzdělávací technologie nabízejí spolehlivé a standardizované možnosti pro všechny, kteří se vzdělávají. Uživatelé si díky nim mohou ohodnotit svůj úspěch a zjistit, kam ve vzdělávání dospěli, poskytují rychlý přístup ke zkušenostem různého druhu a umožňují, aby si studující podle vlastních potřeb vytvářel na míru různé příležitosti pro učení.

IDENTITA

Jedinci mají jasnou představu o svých aktuálních potřebách, dávají dohromady různé zkušenosti, které nabyli učením, a ty jim pomohou naplnit jejich potřeby a získat kvalifikace, které požadují.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Po nabytí základního vzdělání je každý sám zodpovědný za vytváření svého vlastního vzdělávacího obsahu a za výběr vzdělávání ze škály možností, která je nabízena.

MOTIVACE

Přeložení vzdělání do jazyka kvalifikací je rozhodující pro bezpečnou kariéru a osobní dráhu.

VLASTNÍ VOLBA

*„Patřím ke skupině,
komunitě či firmě,
s níž se ztotožňuji.“*

GENERACE A BĚH ŽIVOTA

Nehledě na množství způsobů, jak mohou být rodiny uspořádány, je domov středem nároků na služby, které poskytuje stát. Existuje základní nárok na přístup k síti z domova a síťové propojení domácnosti. Převážná většina domácností využívá „smart“ technologie, jež pomáhají efektivně propojit přístroje, ušetřit energii, a sledovat jednotlivé obyvatele a prostředí. Tak vzniká potenciál pro určení jejich zdravotních a sociálních potřeb, zautomatizování péče uvnitř domova a dokonce pro podporu vzdělávání. Stát sponzoruje „smart“ infrastrukturu v chudých domácnostech jako součást svého závazku zajišťovat základní sociální péči – monitoring. Ostatním poskytovatelům umožňuje dodávat potřebnou péči, ale zároveň dohlížet na to, aby jednotlivci plnili svůj díl smluvních odpovědností za vlastní štěstí a zdraví.

IDENTITA, OBČANSTVÍ, KOMUNITA

Jednotlivci dosahují úspěchů na základě svých vlastních schopností a tím, že se podílí na činnosti úspěšných asociací, jichž existují různé druhy. Spolky na základě víry a spolky postavené na světských hodnotách jsou zvláště mocné, díky tomu, že mají schopnost vytvářet prostředí dlouhodobé důvěry a mají zkušenosti s poskytováním podpory zohledňující individuální potřeby. Další asociace jsou postavené na zaměstnaneckých vztazích, na způsobu života a ochrany zdraví, na místní bázi a na individuálních zájmech. Přátelské sítě, politické strany, spotřebitelské skupiny a čistě komerční organizace, ty všechny mohou uspět různými způsoby. Přesto lze jasně rozlišit asociace, které musí aktivně členy získávat, a ty, které si vybírají z množství jednotlivců, z nichž někteří jsou velmi mocní, a proto tyto asociace uplatňují vysoké nároky na možnost členství.

VĚDOMOSTI, KREATIVITA A KOMUNIKACE

Délka povinné školní docházky se zkrátila (přesný věk ukončení povinné školní docházky se liší podle místa, ale nejčastěji je to v době rané puberty), a věk plné dospělosti se naopak posouvá, částečně kvůli času, jenž je potřeba k upevnění sítě vztahů, které lidi budou podporovat v průběhu života. Existuje dlouhé období, během něhož mají mladí lidé kapitál uvnitř rodiny. Toto období je kulturně považováno za bezpečnou herní zónu a očekává se, že mladí lidé budou do určité míry podporováni rodinou, zatímco se pustí do vytváření vztahů a vlastních pracovních a pečovatelských příspěvků, kterými se vyznačuje dosažení dospělosti. Systém státem a komunitou financovaných mentorů a stále rozsáhlejší sítí vrstevnických vztahů představují možnost, jak se uplatnit i bez podpory rodiny. Vzhledem k tlaku na vybudování portfolia svých schopností a na silnou veřejnou reputaci, je volný čas dětí rodiči organizován tak, aby se účastnily „hodnotných“ aktivit, jako je sport, hudba, mládežnické skupiny, dobrovolnické činnosti a aktivity v přírodě.

PRÁCE A ZAMĚSTNÁNÍ

Skupiny, které poskytují přístup k výhodám, se podobají klasickým firmám. Zaměstnávají lidi přímo, poskytují přístup ke zdravotní péči nebo příležitostem k rozvoji zaměřenému na vzdělávání nebo osobní blahobyt. Přesto existuje mnoho lidí, kteří tráví víc času v příležitostných skupinách – ty se utvářejí s cílem poskytnout si vzájemně dovednosti potřebné při uskutečňování konkrétního projektu: tento druh práce se často domlouvá jednorázově na základě jednotlivých projektů s důrazem na vysokou kvalitu v krátkém čase. Mnoho místních ekonomik prosperuje a bohatství lze uchovávat uvnitř místních komunit prostřednictvím klubů, které poskytují digitální měnu v obchodu se zbožím a dovednostmi. Domácí práce a práce v oblasti pečovatelských služeb jsou ceněny, ať už jsou vykonávány z domova nebo v širší společnosti, protože přispívání k ochraně zdraví jednotlivců je prospěšné pro stát. Takto vytvořené hodnoty nelze snadno převádět, a tak má tato práce relativně nízký

status. Vztahy s kolegy jsou často krátkodobé a odehrávají se na dálku. Některé společnosti investují do místních pracovních center, kde se jednotlivci mohou účastnit práce po internetu, a přesto mít možnost setkávat se s ostatními fyzicky. Reputace a identita online jsou důležitější než kvalifikace, jednotlivci musí proto investovat do prezentace dovedností a do schopnosti tyto dovednosti prezentovat potenciálním zaměstnavatelům a spolupracovníkům prostřednictvím internetu. Existují konflikty týkající se podílu práce-život a hodnot domácí a pečovatelské práce.

STÁT, TRH, TŘETÍ SEKTOR

Role státu byla nově nastavena jako role organizace, která vytváří prostředí a podmínky k tomu, aby se jednotlivci mohli spojovat s různými společnostmi. Stát nadále poskytuje základní bezpečnost a sociální péči pro své občany, konkrétně se snaží ohlídat společenství, která by mohla společnost ohrožovat, a zajistit, aby závazky občanů ke společnosti nenarušovaly takto vymezenou roli státu. Na druhou stranu, tradiční role policie byla v mnoha případech přenesena na místní spolky, zejména na venkově, a zodpovědnost za blahobyt občanů na sebe vzaly duchovní a náboženské skupiny. Množství uskupení představují alternativu k tomu, co nabízí stát – sociální péči, identitu, bezpečnost – a výsledkem je, že je stát nucen chovat se více jako „první mezi rovnými“. Stát musí regulovat vztah mezi lidmi a organizacemi prostřednictvím smluv, jež upravují a omezují chování skupin a jednotlivců. Globální mobilita vzrostla a potřeba lidí vázat svou identitu k místu se zmenšila: místo toho se národní příslušnost stala součástí smluvního vztahu jednotlivců se státem a přilákat a udržet vzdělané a talentované jednotlivce je jedním z problémů, jimž státy čelí.

3 SCÉNÁŘ OBJEVOVÁNÍ

*„Za pomoci přátel
hledám svoji cestu, abych
byl/a co neužitečnější.“*

- Role vzdělávání je pomoci studentům porozumět tomu, že existují rozličné komunity, ve kterých mohou pracovat, učit se a žít v nich, a dále vede k porozumění, jak by mohli přispět efektivním a oceňovaným způsobem na těchto rozdílných místech.
- Jednotlivci mají zkušenosti se vzděláváním v široké škále různých organizací a jsou povzbuzováni k tomu, aby se zamýšleli nad tím, jak mohou tyto různé organizace utvářet oceňované znalosti a dovednosti.
- Hodnocení se konkrétně zaměřuje na porozumění, objevování a přemýšlení nad vlastními charakteristickými vlastnostmi a vlohami a na zkoumání, jak mohou přispívat různým organizacím a komunitám.

VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání pomáhá jednotlivcům porozumět svým schopnostem a rozvíjet je za účelem užitečného a pro ně charakteristického přispění různým komunitám, organizacím a sítím.

TECHNOLOGIE

Vzdělávací prostředí, organizace a jednotlivci jsou zasíťováni způsobem, který umožňuje jednoduchý přenos informací a spojení mezi lidmi z různých komunit a prostředí. Jednotlivci jsou schopni vytvářet své profily, které mohou být rychle „přenasaveny“, aby lépe odpovídaly konkrétním kontextům.

IDENTITA

Jedinci jsou definováni tím, jak charakteristicky přispívají k prospěchu různých aktivit, komunit či organizací. Svou identitu budují prostřednictvím svých osobních reflexí a prostřednictvím zpětné vazby od jejich spolupracovníků a vrstevníků v různých kontextech.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

V různých prostředích fungují různé vzdělávací programy a jednotlivci jsou povzbuzováni k tomu, aby se účastnili více vzdělávacích programů a aby reflektovali, nakolik se znalosti, dovednosti a hodnoty liší na různých místech. Uvědomění si vlastních kvalit, seberealizace a občanská účast jsou rozhodující pro jejich přípravu na rozvíjení rolí v různých prostředích.

MOTIVACE

Vzdělávání jednotlivcům pomáhá k budování dobrého jména a jejich sítí, zajišťuje jim přístup k různým komunitám a umožňuje pohyb mezi nimi.

4 SCÉNÁŘ DIAGNÓZA

„Skupina ví lépe než já, kam mám dojít.“

- Vzdělávání je pro jedince v každém věku poskytováno převážně různými typy organizací (komerční, církevní, neziskové apod.). Stát poskytuje minimální zaopatření pro ty, kteří nedisponují dostatečnými zdroji nebo vlohami pro vstup do dalších vzdělávacích institucí.
- Vzdělávací instituce jsou těsně napojeny na život komerčních, neziskových nebo církevních organizací. Vzdělávací instituce je využívána jako příležitost pro učení a pro školení budoucích členů: jednotlivci, kteří předvedou konkrétní dovednosti žádané organizací, jsou aktivně přijímáni, často ve velmi mladém věku a jsou školeni, aby splňovali potřeby organizace.
- Ve všech vzdělávacích institucích se od učitelů očekává, že provedou časnou diagnózu individuálních silných a slabých stránek studentů, aby jim našli odpovídající požadovanou roli v relevantním odvětví, podnikání nebo náboženském programu.
- Individualizovaná hodnocení, sledování postupu jednotlivců směrem k jejich budoucí roli je zásadním přístupem ke vzdělávací praxi. Úspěch je měřen až do té míry, nakolik se rozvíjejí jejich dovednosti. Hodnocení probíhá způsoby, které jsou úzce spojené s potřebami asociace.

VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání souvisí s organizacemi, které diagnostikují predispozice studenta a určují, k čemu se bude v budoucnu hodit.

TECHNOLOGIE

Technologie jsou užívány intenzivně za účelem identifikování individuálních silných a slabých stránek a monitoringu osobního pokroku, který je poměřován konkrétními kritérii. Technologie se využívají pro vytváření osobních portfolií všech studentů a k jejich mapování vzhledem k potřebám organizace.

IDENTITA

Každý je definován dovednostmi a schopnostmi, které u něj byly identifikovány už v raném věku, a tím, co od něj požaduje organizace.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací obsah je přizpůsobován již od dětského věku tak, aby bylo možné využít a rozvíjet silné stránky jednotlivce a utvářet jeho schopnosti a aby byla naplněna jeho budoucí role.

MOTIVACE

Učení pomůže jedinci k tomu, aby mohl zaujmout svou roli, plnit své odpovědnosti a naplnit svou „smlouvu“.

STAČÍ SE PŘIDAT

„Na prvním místě jsem součástí společnosti, mé individuální potřeby jsou až na druhém místě.“

GENERACE A BĚH ŽIVOTA

Ve společnosti jako celku již není touha po zachování nukleární rodiny tak, jak je tradičně chápána, a proto se ustupuje od zdůrazňování příslušnosti k určitým skupinám. Důsledkem toho je mnoho rolí, dříve tradičně umístěných do rodiny, nyní součástí společnosti jako celku a ochrana zranitelných členů rodiny, nebo péče o ty, kteří se o sebe neumí postarat, je odpovědností, kterou sdílí místní komunity a široká veřejnost. Rodiny jsou stále místem lásky a podpory, utrpení a nejistoty tak jako vždy: dnes jsou však jen jedním místem z mnoha a je snazší je nastavit tak, aby se lidé měli lépe.

IDENTITA, OBČANSTVÍ, KOMUNITA

Lidé začali sami sebe a ostatní považovat za opatrovníky, kteří sdílí odpovědnost při udržování veřejného prostoru – životního prostředí, vlády, infrastruktury – ve zdravém a odolném stavu prostřednictvím vyžadování a sledování odpovědnosti svých místních a národních zástupců, podílením se na demokratických procesech a hlavně rozpoznáváním důležitosti vlastního aktivního přístupu. Běžně se předpokládá, že každý úkol bude sdílen: ať už se jedná o několik lidí, kteří řeší místní problém, nebo federaci národních charit: jakákoliv pozitivní činnost je vnímána jako výsledek spolupráce velkého počtu lidí, přičemž jakýkoli kredit nebo uznání vycházející z této kolektivní činnosti je distribuován ve skupině spíše než připisován konkrétnímu jednotlivci. Je nezbytné, aby každý udělal svou část, jakkoliv může být malá, a nežádal přitom uznání za své úsilí.

VĚDOMOSTI, KREATIVITA A KOMUNIKACE

Myšlení a činnosti jedné osoby jsou dnes vnímány jako úzce propojené se stroji a dalšími lidmi. Lidé jsou samozřejmě stále jednotlivci s vlastními jmény, potřebami a svými

výstřednostmi: rozdíl je v tom, že každý chápe, že není možné si připsat uznání za konkrétní úspěch, protože závisí na představách a činnostech jiných lidí. Tato představa vzájemné závislosti je ve společnosti hluboce zakořeněna a znamená, že lidé více vnímají, že čím širší jsou sociální výhody, tím více z toho lidé těží, a když někdo cítí potřebu jednat v zájmu širší společnosti, pravděpodobně předpokládá, že nebude jednat sám. Práce napříč různými platformami v různých lokalitách donutila podniky znovu zvážit dlouho udržovaný názor, že vědomosti jsou hodnotné pouze v případě, že zůstávají ve společnosti: nové licence umožňují firmám sdílet intelektuální vlastnictví, a zachovat si pozici, ve které z něj mohou těžit. Přesun větší části odpovědnosti za řízení síťové bezpečnosti a duševního vlastnictví na ramena zaměstnanců je součástí této dohody: stejně, jako je nezbytná minimální úroveň gramotnosti v komunikaci prostřednictvím počítače pro vstup na pracoviště, je základní povědomí o rizicích, která vyplývají z využití síťové technologie a znalost síťové hygieny předpokladem podílení se na takovém flexibilním a organickém prostředí.

PRÁCE A ZAMĚSTNÁNÍ

Zaměstnanci mohou předpokládat, že jejich zaměstnavatel bude práci kompenzovat i jiným způsobem než čistě finančním, jako například nabídkou výhod v podobě slev u místních podniků, flexibilních pracovních příležitostí, sdílením pracovních pozic – a tyto výhody jsou nabízeny standardně. Zaměstnanci jsou považováni za morální jednotlivce, spíše než za mozek a pár rukou k pronajmutí. Zaměstnavatelé uznávají hodnoty svých zaměstnanců prostřednictvím podpory takových projektů, které odpovídají prioritám pracovníků, a podnikání, které odpovídá převládajícím etickým konceptům. Kultura pracovní síly se na začátku století rozvíjela díky nové formulaci vztahu zaměstnanec a zaměstnavatel v tom smyslu, že co je dobré pro jednoho, je dobré pro druhého a také pro společnost: je tedy v zájmu zaměstnavatele zajistit, aby se zaměstnanci mohli podílet na rozvoji společnosti stejně jako na svých

vlastních činnostech. Flexibilní práce umožňuje zaměstnancům a firmám lépe pracovat s časem a jedna společnost tedy může sdílet své expertní zkušenosti v konkrétní oblasti.

STÁT, TRH, TŘETÍ SEKTOR

Obecně je hlavní rolí státu zachování občanské společnosti. Když je to nezbytné, stát reguluje chování skupin a jednotlivců, přijímá zákony, aby zajistil převahu dlouhodobých společenských zájmů. Stát také propaguje vzájemnou závislost skupin a pečuje o propustné společenské konvence, čímž se snaží zmírnit možnost, že se lidé budou identifikovat pouze s jednou konkrétní skupinou, a pomáhá jim pohybovat se mezi skupinami a podporuje jejich pohled nad zájmy jednotlivce nebo konkrétní komunity. Pokud vzájemné vztahy mezi skupinami neexistují, nebo pokud propojení není přítomno, stát poskytuje možnosti pro kultivaci těchto vztahů. Služby jsou poskytovány na nejpotřebnější úrovni: místní funkce a služby, jako je zachování veřejného prostoru, péče o děti a seniory, sběr odpadu nebo hlídání komunity, jsou řízeny, financovány a hlídány, a v některých případech také zajišťovány zástupnými místními skupinami, které se skládají z místních občanů. Účast v těchto skupinách je vnímána jako důležitý příspěvek ke společnosti a stojí za námahu najít si čas pro takové přispění. Účast na těchto skupinách je také způsobem, jak zajistit odpovědnost na místní úrovni: stát svěřil místním lidem dozor a zajišťování místních potřeb s využitím vládních zdrojů, a to vyžaduje řádný dozor na místní úrovni. V praxi jsou služby často poskytovány nevládními neziskovými organizacemi. Pro podporu těchto státních výhod a správního břemene poskytování převedených služeb byla zvýšena osobní daňová zátěž. Tolerance vyššího zdanění zčásti odráží, nakolik byly argumenty pro větší podíl na občanské společnosti úspěšné.

5 SCÉNÁŘ

INTEGROVANÁ ZKUŠENOST

„Vzdělávání je společná zodpovědnost.“

- Na vzdělávání je nahlíženo jako na společnou zodpovědnost jednotlivců, rodin, komunit, podniků a státu a jako takové je zapojeno do všech oblastí ekonomického, sociálního, volnočasového a osobního života.
- U jiného než předškolního vzdělávání není učení spojováno s konkrétním obdobím života nebo konkrétními místy, ale namísto toho jsou aktivity vnímány jako účast jednotlivců a skupin na neustále pokračujícím základě postaveném na aktuálních potřebách. Stát nicméně pokračuje ve své roli, kdy ukazuje jednotlivcům možnosti pohybu mezi různými komunitami a stimuluje zamýšlení se nad znalostmi a dovednostmi potřebnými pro účast v různých sítích.
- Širší společenská odpovědnost různorodých organizací za opatření v oblasti vzdělávání ukazuje, že nejde pouze o vzdělání, ale o zapojení lidí do smysluplné sociální praxe a do angažování se ve veřejné sféře. To vše buduje sociální provázanost.
- Hodnocení je zaměřené na poskytování zpětné vazby skupinám a zabývá se jejich celkovým postupem a tím, čeho dosáhly, a je nedílně spojené s dosažením smysluplných cílů. V takovém případě nemají jednotlivci tendenci mluvit o svých kvalifikacích, ale o svém přispívání k významným událostem, průlomům, příspěvkům a výkonům.

VZDĚLÁVÁNÍ

Učení je proces účasti na smysluplných aktivitách a rozvoji kompetencí a znalostí, aby jedinci lépe přispívali k širší komunitě.

TECHNOLOGIE

Každý člověk je neustále spojen s druhými lidmi pomocí nástrojů, které aktivně podporují, propagují a povzbuzují jednotlivce k reflexi spolupráce. Vzdělávací technologie usnadňují praktické učení v reálném čase a prostředí.

IDENTITA

Úspěch jednotlivce je určován jeho přispíváním ve skupinách a jeho spoluprací s kolegy.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program je vyvíjen v závislosti na požadavcích veřejné sféry, v závislosti na potřebě propagovat diverzitu a dialog a v závislosti na prezentaci osobních příspěvků ve prospěch kolektivní aktivity v reálném prostředí světa.

MOTIVACE

Učení je prostředek, jak posilovat přispění jednotlivce k širší společnosti a komunitám, které jsou pro něj smysluplné.

6 SCÉNÁŘ SLUŽBA A OBČANSTVÍ

*„Společnost mě připraví
a pošle na vhodné místo.“*

- Vzdělávání je převážně vnímáno jako odpovědnost státu a jednotlivce. Na stát je nahlíženo jako na toho, kdo je zodpovědný za „utváření občanů“ a jednatel je schopen převzít vhodné role a vhodně fungovat v různorodých komunitách a místech mimo formální vzdělávání.
- Státní opatření v oblasti formálního vzdělávání jsou zřetelně oddělená od opatření, která mají dopad na zbytek společnosti, a na vzdělávání je nahlíženo jako na fundamentální přípravu na život v reálném světě. Vzdělávání se soustředí na budování „občanské účasti“ a na rozvíjení konkrétních dovedností a kompetencí potřebných pro práci a fungování v komunitě.
- Při přípravě jednotlivců na účast v budoucích spolupracujících komunitách se vzdělávání pracovní síly soustředí zejména na přístup založený na standardizovaných kompetencích a rozvoji řešení problémů, spolupráci a dovednostech týkajících se myšlení.
- Formální hodnotící systém se stále více zaměřuje na hodnocení jednotlivého studenta při jeho kolektivním a skupinovém fungování a na předvídání schopnosti jednotlivce převzít různé role v těchto situacích. Jeho míra porozumění tomu, co je občanství, se hodnotí na základě individualizovaného hodnocení znalostí v oblasti fungování státu a občanských struktur.

VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání je založeno na dovednostech, kompetencích a rolích, které jedinci hrají v „reálném životě“.

TECHNOLOGIE

Jednotlivci jsou povzbuzováni k tomu, aby používali nástroje a zdroje, které umožňují, aby si „modelovali“ účast v sociálním světě – například prostřednictvím her na podporu občanství. Pravidelně používají nástroje k reflexi toho, nakolik byli efektivní ve skupinových úkolech.

IDENTITA

Každý se zaměřuje na rozvoj dovedností a kompetencí, které ho co nejeefektivněji připraví na role v komunitách, kterých se chce účastnit.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Vysoce standardizované kurikulum poskytuje instrukce v oblasti občanství a klíčových kompetencí. Ty jsou rozhodující, protože pomáhají studujícím, aby pokračovali v rozvoji znalostí a dovedností a fungovali efektivně ve svých budoucích komunitách.

MOTIVACE

Učení je prostředkem k tomu, aby byli jedinci lépe připraveni na „reálný svět“ v budoucnosti.

ČESKO
MLUVÍ
O
VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání je i naše věc
EDU*in*

O KAMPANI

Domníváme se, že jednou z příčin úpadku vzdělávání v ČR je neexistence jasné a sdílené koncepce vzdělávací politiky. Proto chceme vyvolat celospolečenskou debatu, na jejímž konci definujeme smysl a cíle vzdělávání, které budou pro každého srozumitelné.

CÍLE

Prostřednictvím kampaně Česko mluví o vzdělávání (ČMoV) chceme prosadit řešení dvou klíčových problémů vzdělávání:

- Potřebujeme znovu formulovat cíle vzdělávání,
- musíme zajistit, aby každý nový ministr či ministryně nezačínali znovu od nuly,
- chceme, aby si každý dokázal odpovědět na otázku, proč se vzděláváme a co přesně od vzdělávání požadujeme.

→ www.ceskomluvi.cz

O EDUin

EDUin je obecně prospěšná společnost, která usiluje o to, aby se téma vzdělávání stalo celospolečenským tématem.

- pravidelně informujeme o všem novém v oblasti vzdělávání,
- usnadňujeme komunikaci mezi medií a odbornou veřejností,
- podněcujeme celospolečenskou diskusi o otázkách efektivity a kvality vzdělávání,
- propojujeme odborníky z různých oborů a zájemce o problematiku z laické veřejnosti,
- přibližujeme závěry výzkumů a analýz zabývajících se školstvím a vzděláváním.

→ www.eduin.cz

FINANČNĚ KAMPAŇ PODPOŘILI:

